

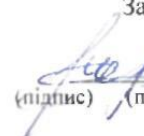

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра правоохоронної діяльності та загальноправових
дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА
Законодавчий процес

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Козинець О.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025 р.

Розробник (-и): Нітченко А.Г., доцент кафедри, к.і.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін

Протокол від «01» вересня 2025 р. №8

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Чічкань М.В.
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська
Рік навчання та семестр	3 курс навчання, 5 семестр ОПП «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Викладач (-і)	Нітченко Алла Григорівна, доцент кафедри, к.і.н.
Профайл викладача (-ів)	https://tidp.stu.cn.ua/nitchenko-alla-grygorivna/
Контакти викладача	alla-nitchenko@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Законодавчий процес» є вибіркоvim компонентом освітньо-професійної програми «Право» за спеціальністю 081 «Право» (мейджор «Державне будівництво та місцеве самоврядування»). Дисципліна спрямована на вивчення теоретичних і практичних аспектів організації законодавчої діяльності в Україні: розкриває поняття, принципи та стадії законодавчого процесу, ролі суб'єктів законотворчості, а також процедурні механізми ухвалення законів у Верховній Раді. Особлива увага приділяється процедурі подолання президентського вето, підписанню та оприлюдненню нормативно-правових актів, а також формам участі громадян у законотворчому процесі.

Необхідність ґрунтовного вивчення навчальної дисципліни «Законодавчий процес» зумовлена потребою формування у майбутніх правників здатності орієнтуватися в механізмах законотворчості, критично оцінювати їх ефективність та застосовувати набуті знання у професійній діяльності.

Успішне засвоєння дисципліни «Законодавчий процес» дозволяє бакалавру права розширити коло дозволяє бакалавру права розширити коло компетентностей у сфері аналізу законодавчих процедур, критичної оцінки законопроектів та обґрунтування правових позицій.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади законодавчого процесу.

Змістовий модуль 2. Парламентські процедури ухвалення законів.

Змістовий модуль 3. Громадська участь у законотворчості.

3. Мета та цілі курсу. Мета навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про законодавчий процес як основний механізм реалізації законодавчої влади в Україні, здатність аналізувати його особливості та застосовувати набуті знання у професійній діяльності.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення курсу:

- засвоїти поняття, риси, принципи та стадії законодавчого процесу;
- оволодіти знаннями про правове регулювання і організаційне забезпечення законотворчості;
- зрозуміти ролі суб'єктів законодавчого процесу та взаємодію між ними;
- навчитися аналізувати законотворчі процедури та пропонувати шляхи їх удосконалення;
- сформувати критичне мислення щодо ролі громадянського суспільства у законотворчому процесі.

Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 11. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

СК 7. здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;

СК 10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

4. Результати навчання. Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньою програмою:

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

В результаті вивчення дисципліни «Законодавчий процес» здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- сутність та принципи законодавчого процесу; суб'єктів законодавчої ініціативи; основні стадії та процедури законотворчості;
- порядок внесення, розгляду та ухвалення законопроектів у Верховній Раді; роль комітетів, експертних управлінь і Президента; процедуру подолання вето; правила оприлюднення та набуття чинності законами;
- інститути прямої демократії (референдум, петиції); форми громадських слухань та експертної участі; роль громадських організацій і ЗМІ у законотворчості.

вміти:

- пояснювати сутність законодавчого процесу; аналізувати ролі суб'єктів; розрізняти види процедур; оцінювати ефективність окремих стадій;
- аналізувати парламентські процедури; застосовувати знання при оцінюванні законопроектів; користуватися електронними базами нормативних актів;
- аналізувати ефективність форм участі громадян; оцінювати практику застосування петицій та референдумів; порівнювати український і європейський досвід.

5. Пререквізити –

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Семінарські (практичні) заняття	14
Самостійна робота	60
Індивідуальне завдання	Контрольна робота
Всього кредитів	3

Формами проведення занять є лекційні та семінарські (практичні) заняття, самостійна робота. Проведення занять згідно розкладу відбувається на парах та за допомогою платформи дистанційного навчання «MOODLE».

7. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Тема 1. Поняття та принципи законодавчого процесу.

Визначення законодавчого процесу як різновиду правотворчої діяльності. Принципи демократизму, верховенства права, публічності, прозорості. Місце законодавчого процесу у системі права України. Співвідношення законодавчого процесу з іншими видами правотворчості (судова, адміністративна, нормотворчість органів місцевого самоврядування).

Тема 2. Ролі суб'єктів законодавчого процесу на стадіях законодавчої процедури.

Суб'єкти права законодавчої ініціативи (Президент, Кабінет Міністрів, народні депутати, НБУ). Роль народних депутатів, комітетів ВР, Кабінету Міністрів, Президента у розробці законопроектів, функції парламентських комітетів. Роль Президента як суб'єкта ініціативи та як гаранта Конституції. Взаємодія державних інституцій із громадянським суспільством, інститутами експертизи, науковцями.

Тема 3. Поняття, основні риси, принципи та стадії законодавчого процесу.

Характеристика етапів: законодавча ініціатива, розгляд у комітетах, обговорення, парламентські слухання, голосування. Відмінності між повною, скороченою та терміновою процедурами. Принципи послідовності, юридичної визначеності, стабільності законотворчої діяльності.

Тема 4. Процедура внесення законопроекту на розгляд Верховної Ради.

Вимоги до структури та оформлення законопроекту (титульна сторінка, пояснювальна записка, фінансово-економічне обґрунтування). Порядок його реєстрації в Апараті ВР. Розподіл законопроектів за профільними комітетами. Роль Головного юридичного управління.

Тема 5. Процедура розгляду законопроектів Верховною Радою.

Перше, друге і третє читання законопроектів. Порядок розгляду поправок та альтернативних законопроектів. Роль Головного науково-експертного управління ВР у підготовці висновків. Практика парламентських слухань.

Тема 6. Порядок направлення прийнятих законів на підпис главі держави та процедура подолання президентського вето.

Конституційні засади підписання законів Президентом України. Мотивоване вето, порядок його внесення. Повторний розгляд закону парламентом, необхідна кількість голосів для подолання вето. Політико-правові наслідки застосування вето.

Тема 7. Порядок підписання та оприлюднення нормативно-правових актів.

Порядок підписання Головою ВР. Вимоги до офіційного оприлюднення (Голос України, Урядовий кур'єр, база zakon.rada.gov.ua). Строки набуття чинності законом. Електронні ресурси публікації, тенденції цифровізації у законотворчості.

Тема 8. Конституційно-правові засади участі громадян у законодавчому процесі.

Форми прямої демократії: референдум, всеукраїнські та місцеві. Електронні петиції як сучасний інструмент впливу на парламент. Громадські слухання, залучення експертів. Роль ЗМІ, громадських організацій та міжнародних інституцій у демократизації законотворчості.

Тематика практичних занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади законодавчого процесу.

Поняття та принципи законодавчого процесу.

Ролі суб'єктів законодавчого процесу на стадіях законодавчої процедури.

Поняття, основні риси, принципи та стадії законодавчого процесу.

Змістовий модуль 2. Парламентські процедури ухвалення законів.

Процедура внесення законопроекту на розгляд Верховної Ради.

Процедура розгляду законопроектів Верховною Радою.

Порядок направлення прийнятих законів на підпис главі держави та процедура подолання президентського вето.

Порядок підписання та оприлюднення нормативно-правових актів.

Змістовий модуль 3. Громадська участь у законотворчості.

Конституційно-правові засади участі громадян у законодавчому процесі.

Тематика самостійної роботи

Самостійне опрацювання окремих питань в межах тем:

Законодавчий процес як різновид правотворчої діяльності. Принципи законодавчого

процесу в Україні. Верховенство права у законотворчій діяльності. Порівняння законодавчого процесу з іншими видами правотворчості. Суб'єкти права законодавчої ініціативи в Україні.

Роль народних депутатів у законотворчості. Парламентські комітети та їх вплив на законодавчий процес. Президент і Кабінет Міністрів у законодавчому процесі. Взаємодія державних інституцій і громадянського суспільства.

Основні риси та принципи законодавчого процесу. Стадії законодавчого процесу: від ініціативи до голосування. Повна, скорочена та термінова процедура розгляду законопроектів.

Порядок підготовки та оформлення законопроекту. Реєстрація законопроектів у Верховній Раді. Направлення законопроектів до профільних комітетів.

Перше, друге та третє читання законопроекту. Розгляд поправок у законодавчому процесі. Роль Головного науково-експертного управління Верховної Ради.

Конституційні засади підписання законів Президентом. Президентське вето: сутність і правові наслідки. Подолання вето парламентом.

Порядок підписання законів. Офіційне оприлюднення законів в Україні. Електронні ресурси публікації нормативно-правових актів. Набуття чинності законами України.

Референдум як форма прямої демократії. Електронні петиції у законотворчому процесі. Громадські слухання та експертна участь. Роль громадських організацій і ЗМІ у законотворчості.

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання	Оцінювання знань ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка». З дисципліни здобувач може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на диф. заліку. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із ЗВО під час лекцій та опитувань ЗВО на семінарських (практичних) заняттях. Загальними критеріями поточного контролю, за якими здійснюється оцінювання результатів навчання ЗВО, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях, а також самостійність та своєчасність здачі виконаних індивідуальних та самостійних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Бали, які набрані здобувачем за результатами активності на семінарах (практичних) заняттях складають оцінку поточного контролю. Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до залікової оцінки. Оцінювання успішності здобувача вищої освіти під час семестрового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ECTS і вносяться в відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
------------------------------------	--

	Складання диф. заліку є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для ЗВО, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо ЗВО виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати диф. залік. Повторне складання диф. заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.
Семінарські (практичні) заняття	Критерії оцінювання участі у семінарському (практичному) занятті (активність роботи, <i>відповідь</i> з питань практичного заняття оцінюються в 5, 4, 3, 2, 1, 0 балів, зокрема: - 5 балів – ЗВО у повному обсязі опрацював програмний матеріал (основну і додаткову літературу, НПА), має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, може аналізувати факти, здатний презентувати власне розуміння, оцінку фактів, має досить міцні навички роботи з основними нормативно-правовими актами. - 4 бали – ЗВО вільно володіє навчальним матеріалом (опрацював основну і деяку частину додаткової літератури та НПА), узагальнює окремі факти і формулює висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, взятими з підручників, визначає поняття, може дати порівняльну характеристику, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; узагальнює та застосовує набуті знання. - 3 бали - ЗВО засвоїв навчальний матеріал частково (опрацював основну і деяку частину додаткової літератури та НПА), але прогалини не носять істотного характеру, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, взятими з підручників, може здійснити порівняльну характеристику, визначає поняття, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; узагальнює та застосовує набуті знання, деякі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані недостатньо. - 2 бали – ЗВО загалом самостійно відтворює програмний матеріал (на рівні підручника), може дати стислу характеристику питання, правильно розуміє юридичні терміни, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, виклад не самостійний (переказ підручника), є певні неточності як у матеріалі, так і у висновках, аргументація слабка. - 1 бал – ЗВО за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неповна, в ній налічується багато неточностей, головний зміст матеріалу не розкрито. - 0 балів – ЗВО не готовий до практичного заняття або має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі терміни, але не може їх пояснити, головний зміст матеріалу не розкрито. <i>Доповнення до відповіді</i>, запитання доповідачу на практичному занятті оцінюється до 2-х балів: - суттєве доповнення до доповіді основного доповідача, яке

ґрунтується на ознайомленні з монографічною, науковою літературою - 2 бали.

- задані запитання доповідачу, які є не просто уточнюючими, а які мають дискусійний характер - 1 бал.

Опитування кожного ЗВО повинно бути проведено не менше ніж 3-4 рази на протязі семестру за умови регулярного відвідування здобувачем різних видів аудиторних занять.

Критерії виконання тестових завдань:

- 3 бали – точні відповіді на понад 90-95% тестових питань;

- 2 бали – точні відповіді на 70%-89% тестових питань;

- 1 бал – точні відповіді від 50% до 69 % тестових питань;

- 0,5 балів – ЗВО дав відповідь на меншу кількість, ніж 50% питань і показав незадовільний рівень знань з теми.

Критерії вирішення кейсів / написання юридичного диктанту:

- 3 бали – точна та повна відповідь;

- 2 бали – точні відповіді та недостатньо повне пояснення рішення задачі / точні відповіді та недостатньо повне пояснення терміну;

- 1 бал – не зовсім точне рішення задачі / не зовсім точні відповіді на всі терміни диктанту;

- 0 бали – ЗВО намагався дати відповіді, але показав незадовільний рівень знань з теми.

Реферування наукової літератури полягає у самостійному опрацюванні ЗВО наукової літератури (як правило наукової статті), критичному огляді та короткому переказі її змісту, а також наведення найважливіших висновків.

Оцінювання виконання реферування, індивідуальної роботи здійснюється на основі наступних критеріїв: оформлення роботи, уміння самостійно працювати з науковими джерелами та нормативно-правовими актами, чітко визначати актуальність досліджуваного питання, на основі проведеного аналізу формулювати власну позицію: - 4-5 балів – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані; - 4-3 бали – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані; - 3-2 бал – матеріал викладений недостатньо повно, індивідуальна робота не достатньо аргументована, обґрунтована та/або не стосується усіх поставлених завдань; - 1-0 балів – викладений матеріал неповний, індивідуальна робота не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні. Максимальна кількість балів – 5 бали. Такий вид роботи кожен студент може виконати не більше одного разу за кожен змістовий модуль.

Виконання вибіркового виду *самостійної роботи* включає: презентацію аналітичного огляду наукових публікацій, виконання самостійної дослідної роботи (індивідуальна робота) - реферату; доповідь на студентській науковій конференції тощо.

Презентація реферату проходить в аудиторії на практичному занятті, де розглядається дана тема, або може бути проведена індивідуально. Критеріями оцінки змісту реферату є повнота

	висвітлення питання. Зрозумілість, наявність власної думки. Оцінювання виконання індивідуальних завдань здійснюється на основі наступних критеріїв: - 5 балів – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані, письмова робота містить вступ, основну частину, висновки і список літератури, оформлення реферату відповідає вимогам; - 4 бали – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані, письмова робота містить вступ, основну частину, висновки, проте список літератури є недостатнім, оформлення відповідає вимогам; - 3 бали – матеріал викладений недостатньо повно, письмова робота не містить вступу, висновки не достатньо аргументовані, обґрунтовані та/або не стосуються усіх поставлених завдань, список літератури є недостатнім, оформлення не відповідає вимогам; - 1-2 бали – викладений матеріал неповним, письмова робота не містить вступу, основна частина не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні, список літератури є недостатнім, оформлення не відповідає вимогам.
Критерії оцінювання контрольної роботи	6 балів – повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) на всі питання контрольної роботи; здобувач вищої освіти вільно орієнтується у матеріалі, відповіді аргументовані та логічні. 5 балів – правильні відповіді щонайменше на 75 % питань контрольної роботи; загалом правильне відтворення матеріалу, але відповіді потребують уточнень. 3-4 балів – здобувач надав відповіді приблизно на 60 % питань; наявні суттєві прогалини у знаннях, недостатнє володіння матеріалом, відповіді поверхові й потребують доопрацювання. 0-2 балів – відповіді менше ніж на 50 % питань; відповіді неточні, неповні або відсутні; студент не орієнтується в основному матеріалі, демонструє вкрай обмежене знання теми.
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які здобувач вищої освіти може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно» – Е, 60 балів), то він не допускається до складання диф. заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому в розділі 6 «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка»», затвердженого вченою радою НУ «Чернігівська політехніка» (https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinuyannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль за модулями

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовний модуль 1.		0... 18
1	Усні відповіді на практичних заняттях	0... 5
2	Вирішення тестових завдань, кейсів;	0... 6
3	Написання рефератів, доповідей, реферування наукових статей, захист презентацій	0... 5
4	Доповнення, запитання доповідачу на практичному занятті	0... 2
Змістовний модуль 2.		0... 18
1	Усні відповіді на практичних заняттях	0... 5
2	Вирішення тестових завдань, кейсів;	0... 6
3	Написання рефератів, доповідей, реферування наукових статей, захист презентацій	0... 5
4	Доповнення, запитання доповідачу на практичному занятті	0... 2
Змістовний модуль 3.		0... 18
1	Усні відповіді на практичних заняттях	0... 5
2	Вирішення тестових завдань, кейсів;	0... 6
3	Написання рефератів, доповідей, реферування наукових статей, захист презентацій	0... 5
4	Доповнення, запитання доповідачу на практичному занятті	0... 2
Контрольна робота		0... 6
Разом поточний контроль		0... 60
Підсумковий контроль – диф. залік		
	1. Теоретичне питання 1	0... 20
	2. Теоретичне питання 2	0... 20
Разом підсумковий контроль		0... 40
Зважена семестрова оцінка		0... 100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики, атестації
90 – 100	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
66-74	D (задовільно)	задовільно
60-65	E (достатньо)	
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання

9. Обладнання та програмне забезпечення

Ноутбук і медіапроектор для демонстрації презентацій лекцій.

10. Політики курсу.

Політика щодо академічної доброчесності.

Освітній процес базується на академічній доброчесності. Згідно з «Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка», вивчення дисципліни базується на принципах взаємної поваги й довіри викладача та здобувача вищої освіти, рівноправності й толерантності.

Підготовлені здобувачем вищої освіти види робіт повинні відповідати загальноприйнятим нормам етичної поведінки.

Основними формами порушення академічної доброчесності є: - академічний плагіат; - самоплагіат; - фабрикація; - фальсифікація; - списування; - обман; - хабарництво; - необ'єктивне оцінювання.

Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей є обов'язковими. Якщо буде виявлено ознаки академічної недоброчесності, -роботи не зараховуються.

Від дотримання принципів академічної доброчесності залежить оцінювання, а саме, бали можуть бути анульовані або знижені за порушення.

Правила перезарахування кредитів

У випадку мобільності, правила перескладання або відпрацювання пропущених занять тощо: відбувається згідно з «Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу НУ «Чернігівська політехніка» <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnogo-proczesu.pdf>

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн (дистанційній) формі за погодженням. Пропущені заняття без поважних причин відпрацьовуються відповідно до графіка консультацій викладача.

У порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р. <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf> здобувач вищої освіти, який має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни згідно з індивідуальним начальним планом не допускається до складання екзамену (диференційованого заліку) під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.

Вільне відвідування занять організовується відповідно до «Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р. <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/poryadok-nadannya-dozvolu-na-vilne-vidviduvannya-zanyat-zdobuvacham-vyshhoi-osvity.pdf>

Вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Університету дозволяється з метою створення умов для навчання ЗВО, які не можуть відвідувати навчальні заняття з поважних причин за діючим розкладом. До поважних причин відносяться випадки, підтверджені відповідними документами, а саме: поєднання навчання зі спортивною та (або) громадською діяльністю, наявність дітей віком до 3-х років, вагітність, поєднання навчання з роботою за фахом, дуальне навчання (у разі його запровадження для окремих здобувачів вищої освіти), інші випадки.

Політика оскарження результатів контрольних заходів.

Для вирішення спірних питань, пов'язаних із організацією та проведенням семестрового контролю, оцінювання практик, атестації та визнанні результатів навчання в неформальній та/або інформальній освіті на факультеті створюється апеляційна комісія розпорядженням декана, до складу якої включаються, завідувачі кафедр, науково-педагогічні працівники та представники органів студентського самоврядування. Головою апеляційної комісії призначається декан. Порядок подання та розгляду апеляцій визначається відповідно до р.7 «Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf>

11. Рекомендована література.

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24 серпня 2023. № 3354-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-IX#n284>
3. Біла книга законодавчого процесу. К., 2023. 45с.
4. Пол Сілк. Законодавчий процес «від початку до кінця»: приклади кращих міжнародних практик. Рада за Європу URL: <https://files.acquia.undp.org/public/migration/ua/0b0498d6d03a6cbe98aa43f79263c51845d3750a0a2da3b1c7f59b5b920a04e0.pdf>
5. Shutak I. D. Onyshchuk I. I. Comprehensive approach to perception of law in the context of doctrinal views. Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine. 2021. 28(4), 42–50. DOI: 10.37635/jnalsu.28(4).2021.42-50

Інтернет-джерела.

1. Посилання на сторінку дисципліни в системі дистанційного навчання moodle. URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=6901>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>